

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Meyeri S. Literarum Doct. & Prof. Uxor Christiana Sive De Conjugio Inter Duos Deque Incestu Et Divortiis, Dissertationes Tres

Meier, Johannes

Amstelædami, 1688

Cap. X. Nec denique Salomonis, Rehabeami, Achabi, Abiæ, Joasi, Ahasveri,
Belschazaris (& Herodis filii Antipatri) exempla polygamiam probant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40272

familia. In quam sententiam & Arabs propendet: *In matrimonium collocavi te cum filiabus Domini, dedi tibi uxores Dominorum tuorum; denique imperium dedi tibi in filias Israel & filias Jude.* Cui opinioni ego non subscribo. Quia filia Saulis Davidi jam erat data, antequam ei data domus Saulis. 5. Ex dictis liquet, satis refutatam esse ultimam objectionem Arcuarii, si non uxores, fœminas tamen Saulis Davidi in sinum datas, atque ita polygamiam approbatam. Vide sis Thesin præcedentem XIV.

XVII. Tandem infelicem exitum nuptiarum Davidis nobis exhibent sacræ literæ. Quantam enim crucem expertus est in suis filiis? Amnon primogenitus Thamarem sororem suam vi stupravit. Hic postea invitatus ab Absolomo occisus est. Absolom, seditione concitata, patris uxores, suas novercas, in propatulo contupravit, patremque e regno suo expulit. Adonias ad regnum aspirans interficitur. Quibus exemplis cavere jubentur parentes, ne prohibitis nuptiis pœnas sibi accersant.

CAPUT X.

Nec denique Salomonis, Rehabeami, Achabi, Abia, Joasi, Ahasveri, Belschazaris, (& Herodis filii Antipatri,) exempla polygamiam probant.

Solidiora non sunt, sed infirmiora, quæ a Salomone filio Davidis, cæterisque regibus petuntur polygamix stabilendæ, argumenta. De Salomone, quia in excessu peccavit, nihil aliud adfert Theophilus Aleth. *Thesi LXXVIII.* nisi quod, *uti sapientia, potentia, & divitiis abundavit, ita & uxoribus multis gaudere voluerit, adeo ut numerum divinum, millenarium nempe, affectarit, & illud præceptum Deut. XVII. de polygamia excessiva violarit.* Ath. Vincentius autem eum excusans, *tres illas leges fundamentales Deut. XVII. eum violasse, negat.* De excessu ejus in polygamia dubitat. Deum ipsum non excessivam polygamiam, sed tantum seductionem & sequelam uxorum exterarum & idololatricarum taxare, & non nimium excessum auri, equorum & uxorum, sed excessus abusum prohibere, contendit.

II. Resp. Quod Ath. Vincentius, Salomonem non damnatum, sed, post actam pœnitentiam, salvatum esse, variis probat argumentis, exosculamur in ipso, idemque contra veteres, Tertulianum,

lianum, Cyprianum, Augustinum, Chrysostomum, Theodorum, Tostatum, Lyranum, & alios strenue defendimus, cum fuerit Christi typus, & scriptor Canonicus, de cuius respicientia nos dubitare non sinit Ecclesiastes, (in quo confessio omnium vanitatum,) promissio Dei 2. Sam. vii. 13. 14. 15. & loca 1. Reg. xi. 43. 2. Paral. ii. 17. Prov. xxiv. 32. Sed quod eum excuset, atque a peccato absolvat, ratione excessus in mulieribus, & polygamiae, nullo modo admitti potest. Ingenue magis Theophilus fatetur, Salomonem illud praecipuum Deut. xvii. violasse, quomodocunque explicetur, nisi nusquam propterea expresse legatur reprehensus.

III. Nam peccavit in eo, quod amaverit uxores alienigenas, פרוה נאח cum filia Pharaonis, vel idque praeter filiam Pharaonis, uti vertunt Tremellius & Junius, Castalio, Belgae, Angli, 1. Reg. xi. i. q. d. uxori suae legitimae alias multas superinduxit, quemadmodum haec particula נאח infra accipitur com. 25. Digna sunt memoratu, verba Grotii polygamiae, V. T. alias faventis, ad 1. Reg. xi. i. ubi duplex, inquit, crimen: primo, quod multas, ingenti numero, barbarico more, contra interdictum Deut. xvii. 17. Deinde quod Sidonias, id est Cananaeas & Hethaeas, contra interdictum Deut. vii. 3. Hic fons maximorum malorum fuit Salomonis posteris, populoque Hebraeo, sapienter praeviusus Mosi.

IV. Sunt quidem, qui, Salomonem sex duntaxat habuisse uxores, colligant ex verbis com. i. postea rex Salomo adamavit mulieres alienigenas multas, idque praeter filiam Pharaonis, Moabitidas, Hammonitidas, Edomaeas, Tzidonias, & Chitaeas, ut 700 & 300 de gynaeceo sint intelligendae. Ast ibi recensentur quinque diversae nationes, e quibus ipse multas uxores accepit, nec 300 פרוה mulieres in genere, sed concubinas notat. Accedit, quod mulieres illas non tantum aluisse, sed & vehementer amasse insdemque amore adhaesisse dicatur com. i. 2. Etsi singulis פרוה (de qua 1. Cor. vii. 3.) praestare non potuerit, in uxores tamen adsevit, contra aequum & supra vires, easque semel cognitas, referente Abarbenete Comment. ad hunc locum, e vestigio subduxit & seclusit, ut nemo ipsas in posterum attingeret, omnibus diebus vita ipsarum. Addit paullo post, filiorum & liberorum Scripturam ideo nullam (exoepto Rehabeamo, Regni successore, qui tamen & ipse malum

malum fecerit in oculis Domini) fecisse mentionem ; quod illi omnes degeneres essent , tanti patris dissimiles prorsus filii.

V. Ex quibus liquet , peccasse Salomonem contra Dei ordinationem Deut. xvii. 17. sensu etiam Rabbinorum , qui regi 18 permittunt. *Maymon. H. Melach. cap. 111. לא ירבה לו נשים כפי השמועה* למרו שהוא לוקח ער יח נשים בין הנשים בין הפי' לנשים הכל יח ואם דוסף אחת ובעלה לוקח *Quod dicitur , non multiplicet sibi (rex) uxores , juxta oralem traditionem exponunt , licuisse tamen Regi accipere sibi 18. sive uxores , sive concubinas , ut omnes sint 18. Quod si vel unicam illis adderet sibi matrimonio jungendam , flagellationis reus est. Idem testatur Mosche Mikotzi , precepto negat. 222. Supra modum igitur contra hunc numerum a Rabbinis determinatum , peccasse Salomonem , & legum septem perrupisse videmus. Addit Maymonides , quod rex non debeat esse immersus uxoria rei , aut quamvis habeat unicam tantum , non tamen indefinenter cum ea reperiri debeat velut stulti Prov. xxxi. i. Quod indicatur in Sohar ad Gen. col. 96. Septem reges mali fuerunt inter Israelitas , & totidem boni , quos inter Salomo medio loco constitit , ut nec inter bonos numeretur , nec inter malos. Inde in Pirke abhoth cap. i. Iose fil. Iochanan testatur , dixisse Sapientes ; omne tempus , quo homo multiplicat colloquium cum femina , multiplicat sibi ipsi malum , & impeditur a sermonibus legis , & tandem descendit in gehennam.*

VI. Propter hæc varia scelera, Salomo expertus est judicia divina, dum a variis hostibus circa regni sui finem vexatus & regnum tandem laceratum, deformatum, partimque in alium translatum est. Nec defunt Interpretes, qui causam rebellionis fuisse censent, quod Salomo voraginem Millo monti Zion subjectam, publicam Hierololymis aream, in qua populus convenire, & tempus sacrificii commode exspectare poterat, eripuerit usibus publicis, & in uxoris suæ Ægyptiæ privatas delitias converterit, murmurante Ieroboamo cum populo. Addunt, præfectum huic operi & oneri, & tributo Iosephi fuisse Ieroboamum, ad quem proinde querelæ populi de tributis, & vestigalibus nimis, quæ Rex uxorius nimis, res muliebres potius, quam publicas curans, imponebat, aut imponi patiebatur, ob fastum reginarum, delatæ fuerint. Unde ille ex communi dolore concepta indignatione, contra Salomonem aliquid meditatus. Ad septingentas enim reginas & 300 concubinas ornandas, & magnifice alendas, immensis opibus erat opus; unde tributis subditi exhausti. Hi sunt fructus polygamiae.

VII. Sub-

VII. Subjungit Th. Aletheus cum Ath. Vincentio Thesi LXXIX. exemplum *Rehabeami* 2 Paral. XI. 18. f. qui habuit *uxores octodecim & 30 concubinas*, juxta Athanasium 60. Scilicet in textu Hebræo fit mentio 60, sed in Iosepho contra fidem originis Hebrææ, Græcæque versionis, tantum 30. Ideoque nec tanti ponderis est, quod idem Iosephus testetur, habuisse Rehabeamum *τὰς μὲν νόμιμα συνεικόσας αὐτῷ γυναῖκας ὡκτοκαίδεκα lege sibi conjunctas*, seu *legitimas uxores octodecim*. Quod facti, non juris est. Quia illa Talmudicorum lex est, infirmo nitens fundamento, a sanioribus, ut supra visum est, destructo, ut *legitima* vocari nequeant. Merito Grotius ad hunc locum: *Modum excessit, præscriptum Deut. XVII. 17.* Quia non bigamus, sed magnus polygamus fuit. Peccavit insuper Rehabeam, quod filii quoque uxorum multitudinem procuravit. Neque satis prudenter eum res suas instituisse, liquet 1 Reg. XII. Deo non dante prudentiam, com. 15.

VIII. Sequitur exemplum *Abie* 2. Par. XIII. 21. Patris sui Rehabeami impuros mores imitantis, *quatuordecim sibi uxores accipientis, & 22 filios, ac sedecim filias gignentis*. Quos non intra triennium, quo regnavit, sed etiam antequam regnare coepit, suscepisse censendus est, quando plures uxores duxit, & postea alias superinduxit. Eum tamen hoc in loco ut optimum regem delineari, scribit Ath. Vincentius p. 464. contra aperta verba S. Scripturæ 1. Reg. xv. 3. *Ambulavit in omnibus peccatis patris sui, que fecerat ante eum, nec fuit ejus cor perfectum cum Jehova Deo suo, sicut cor Davidis patris sui.* Verum quidem est, quod cum in magno discrimine versaretur, ad extremum invocaverit Deum magna fide, unde victoriam adeptus est, sed ante illam morum emendationem tot uxores accepit.

IX. Non melius & tutius exemplum, quod imitari liceat, proponit eadem Thesi LXXVIII. in *Achabo*, septuaginta filios habente 2. Reg. x. 1. 6. 7. neque tamen a propheta Elia ob polygamiam taxato. Non enim ex una uxore liberi nati sunt, sed ex multis, ut est verisimile. Etsi nonnulli non tantum filios, verum etiam nepotes ex filiis, i. e. ex Joramo, & aliis ejus fratribus, juxta Scripturæ consuetudinem, hoc censu intelligendos velint, quemadmodum Laban natos Jacobi appellavit suos filios. Sed quicquid hujus sit, id profecto constat, pessimum fuisse regum Achabum. Vide 1 Reg. XVI. 31-35. *Quia magis peccavit, quam omnes reges ante ipsum.*

ipsum. Adde Capp. xviii. 9. 17. seq. xix. xx. xxi. 2. Reg. ix. 7. 8. seq. x. xxi. 19. Nactus quidem victoriam, Benhadado Deum blasphemante, & beneficiis ornatus est 1. Reg. xx. 13. ut minus esset excusabilis, & iustitia Dei illustrior evaderet. Infausta tamen fuit ejus πολυτεκνία, septuaginta viris jugulatis 2. Reg. x. 7. totaque posteritate ejus funditus extirpata. Propter omnia & singula peccata, in specie commissa, homines reprehendi non solere, vidimus supra. *Ioramum* regem omittunt nostri, cujus populum, & filios & וְנָשָׁיו uxores vel *fœminas*, totamque substantiam, Dominus plaga magna percussisse dicitur 2. Paral. xxi. 14. Per וְנָשָׁיו tamen mulieres aliæ in regia domo, præter uxorem, filiam Achabi Athaliam com. 6. intelligi possunt. Si fuerit polygamus, non erit imitabilis, qui nullum genus scelerum intermisit, sed Achabi, cujus filiam duxerat, vestigiis insistens, omnia convulsit, quæ pater & avus ipsius magnis laboribus recte constituerant.

X. Tandem *Iosif* exemplum ex 2. Paral. xxii. 2. 3. a Theophilo & Athanasio exhibetur eadem *Thesi* Lxxviii. quem duas uxores duxisse dicunt, proxeneta ipso Pontifice Max. Iojada. Regem autem, quamdiu hic Iojada vixerit, qui auctor hujus bigamias tantopere commendatus, in viis Domini ambulasse. Nec verisimile esse, Pontificem Max. e cujus ore lex audiebatur, Regi polygamiam, si peccatum esset, procurasse, aut tantum sine reprehensione permisisse, ideoque a Spiritu S. in Scripturis non tantum non taxatum, sed potius maximopere laudatum atque celebratum. Aaronem Pontificem ob idololatriam reprehensum, Eli ob conniventiam & indulgentiam correptum ac punitum, Iojadam, ob hoc factum non item.

XI. Speciosum etiam videtur hoc exemplum; sed videtur tantum. Juxta mentem Lxx Interpretum, Iojada duxit δύο γυναίκας *εαυτῷ* duas uxores sibi. vox enim Hebræa לְעַצְמוֹ ei & sibi sonat, ex diversa interpretatione, quemadmodum supra visum Exod. xxi. 10. Ut ita binas uxores a Pontifice Regi desponsatas, vel ab ipso Pontifice ductas innuat. $\text{וַיֵּשֶׁב אִתָּהּ וַיֵּלֶד בָּנִים וְנָשִׁים$ & duxit ei (vel sibi) Iejjada uxores duas, & genuit filios & filias. Si Iojada sibi binas accepisset, peccasset contra legem Levit. xxi. 13. $\text{אִשָּׁה יָקַח$ uxorem ducito, testibus Talmudicis in *Ievammoth* Cap. vi. f. 59. i. & Maymonide Cap. xvi i. *Isuri bia*, qui dicunt: $\text{כְּחַיֵּב אִשָּׁה אַחַת וְלֹא שְׁתַּיִם}$ Scriptum est, *uxor una*, seu singulariter, non *binæ*, seu plures. Adeoque hoc non juvaret polygamie advocatos. Sed videtur potius

tius Iojada Pontifex dedisse & conciliaſſe regi uxores duas, ex quibus liberos ſuſtulit, conſentiente Joſepho *lib. 1x. Antiq. Cap. vii.* An poſſit de duabus uxoribus ſucceſſive ductis exponi, quod nonnulli putant, in quos invehitur pro more Ath. Vincentius, anxie & curioſe hic non inquiram.

XII. Hoc autem in re dubia obſervari velim, Pontifices & Prophetas, qua homines, ab erroribus & peccatis immunes non fuiſſe, imo ſæpe actu & de facto peccaſſe, fatente ipſo Theophilo Alet. licet non ubique cum Aarone & Elia reprehendi legantur. Erravit Samuel, cum veniens ad Iſai, vidensque primogenitum ac pulchrum Eliabum, putaret, illum eſſe quem Deus regno Iſraelis præeſſe vellet *1. Sam. xvi. 6.* Errarunt duo inſignes prophetæ David & Nathan *2. Sam. vii. 1. ſeq.* cum hic illi Domum Domino ædificaturo mox annueret, & temere, inconſulto Domino, non ut propheta inſtinctu divino loquens, ſed humano more ſententiam pronunciaret, non addendo, quantum ego adhuc ſcio, aut video. Rex Zedekia inſtruit Ieremiam, quid principibus, in privatum ejus colloquium cum rege, inquirentibus, & ad necem poſtulantibus, debeat reſpondere *Ier. xxxviii. 25. 26.* nempe ſe deprecatum coram rege, ut non ſineret ſe redire in domum Ionathanis, ad moriendum ibi. Quod fecit Ieremias, humani hic aliquid paſſus, quia regi obſequeretur licet, fictum hoc erat argumentum, & mendacium a rege conceptum uſurpavit, ſui expediendi gratia, ſiquidem nunc talem deprecationem non inſtituerat, ſed olim, *cap. xxxvii. 20.* Abraham & Iſaac uxores ſuas dixerunt ſorores. David ſimulavit legationem Saulis apud Abimelechum, & inſaniam apud Achis. Adeoque etiam ſancti, etiam prophetæ, etiam pontifices non ſunt ἀναμάρτητοι, & falli poſſunt, ubi niti volunt humana ratione.

XIII. Pontifex quidem commendatur, quod Regem docuerit, ſuaque auctoritate & prudentia in officio continuerit, ſed ob hoc factum non laudatur. Et rex Ioas feciſſe quidem dicitur, *quod rectum videtur in oculis Domini; omnibus diebus Jehoadah ſacerdotis. 2. Par. xxiv. 2. 2. Reg. xii. 2.* Sed eidem commendationi mox ſubnectitur limitatio *com. 3. veruntamen excelsa non ſunt amota: adhuc populus ſacrificabant & adolebant in excelsis.* Rectum ergo fecit, ſed non ubique & in omnibus. Conſuetudines enim in veteratæ difficili negotio ex hominum mentibus & moribus delentur, quam
ex cor-

ex corporibus inveterati morbi. Cum igitur hæc consuetudo invaluisse præcipue inter reges, ut plures uxores ducerent, de qua Josephus *Antiq. lib. xvii. Cap. 1.* (ubi etiam refert, *Herodem Antipatri filium eodem tempore novem uxores habuisse,*) coacti procul dubio sunt aliquando sacerdotes & prophetæ proprio iudicio cedere, ut eam sequerentur. Adde, quod *sacerdotes, ex quorum ore lex requiritur, recedant aliquando ab illa via, facientes, ut impingant multi in legem.* Quæ conjunguntur Mal. 11. 7. 8. Ipsos Sacerdotes in matrimonii negotio peccasse, cum Malachia comprobatur Esra cap. x.

XIV. Quæ omnia docent exempla, quid facti fuerit inter Judæos, non quid juris divini; quid Deus tunc dissimulando toleraverit & permiserit, non quid præceperit, vel approbaverit; quid regibus in usu fuerit, quorum factum veniam potius, quam imitationem meretur, non quid eis a Deo fuerit in lege præscriptum. Ahasveri & Balthasaris exempla Esth. 11. 3. seq. Dan. v. 2. 3. 23. in Scriptura quidem commemorantur, pertinent tamen ad Sectionis nostræ 11. Caput 1v. Ubi de polygamia gentilium egimus, ad quorum morem nobis non est vivendum. Estheræ autem matrimonium, cum rege Ahasvero initum esse videtur singulari providentia Dei, in gentis Iudaicæ commodum hoc dirigentis.

C A P U T X I.

An ex Prophetis locus Esa. 1v. 1. pro polygamia, recte allegetur?

CONcludit Theophilus Aletheus *Thesi LXXIX.* quod, sicut in principio prophetorum librorum eximium nobis pro polygamia suppeditatum argumentum Jesa. 111. 18. (five 1v. 1.) ita in medio & fine illorum etiam nonnulla sint, quæ ad illustrandam hanc materiam facere possint. In medio occurrere, dicit, Danielis Caput v. 2. 3. collat. cum Est. 11. 7. & Cant. vi. 1. Quæ supra a nobis examinata sunt. Restat ergo locus Jesa. 111. 18. (1v. 1.) & Malach. 11. 14. 15.

II. Ita vaticinatur Iesaias Cap. 111. 18. והחזיקו שבע נשים באיש אחד ביום ההוא לאמר לחמנו נאכל ושמלתנו נלבש רק יקרא שמך עלינו אסף חרפתנו
Apprehendent septem mulieres virum unum, tempore illo, dicendo, cibum nostrum comedemus, & vestimentum nostrum induemus; tantum-